پایداری
ایران امروز
• شنبه ۳۱ مرداد ۱۴۰۵
• ۹ ربیع‌الاول ۱۴۴۸ • ۲۲ آگوست ۲۰۲۶
• سال سی‌ودوم
• شماره ۹۱۰۳ • ۴ صفحه
Saturday • 22 August 2026
IranDaily Newspaper
ISSN1027-1449
Keytitle: IRAN (Tehran)
irannewspaper.ir

پنج میدان فعال در دفاع ملی ایرانیان

سخنگوی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در گفت‌وگو با «ایران» نقش دولت، مردم و نیروهای نظامی در مقابله با تجاوز دشمن را بازگو می‌کند

دولت پشتیبانی خوبی از نیروهای مسلح داشته است

سخنگوی ارتش در گفت‌وگو با «ایران» از آمادگی‌های نیروهای مسلح برای دفاع از کشور و پشتیبانی‌های دولت می‌گوید

ایران

ویژه هفته‌دولت

دولت کنار میدان

پیروزی‌ها در خط مقدم بدون پشتیبانی های پشت جبهه میسر نیست. ایران اسلامی در یک سال گذشته دو جنگ تمام عیار را پشت سر گذاشته و دشمن را در رسیدن به اهداف خود ناکام گذاشته است. قاعدتا ضلع اول این قدرت ملی نیروهای مسلح هستند که قدرت پاسخگویی به تجاوز را بلافاصله بعد از ترورهای دشمن به رخ کشیدند و متجاوزان را مجبور به پذیرش آتش بس کردند. ضلع دیگر این قدرت ملی حمایت های دولت از نیروهای مسلح است. این حمایت ها که عمدتاً بواسطه وزارت دفاع و پشتیبانی از نیروهای مسلح عملیاتی شده، زمینه ساز آمادگی دفاعی کشورمان شده است. رئیس جمهور پزشکیان در جلسه هیات دولت چهارشنبه تأکید کرد که حمایت ها از نیروهای مسلح همانند گذشته برای آمادگی های بیشتر ادامه خواهد داشت. در این پرونده که مصادف است با ۳۱ مرداد؛ روز صنعت دفاعی، مروری کرده‌ایم به آنچه در عمل تجلی «دولت در کنار میدان» شده است.

دولت چهاردهم چگونه با حمایت از نیروهای مسلح در انجام وظیفه دفاع ملی از کشور، سنگ تمام گذاشت

پشتیبانی تا خط مقدم

• گزارش •

گروه سیاسی

دو سال از آغاز به کار دولت چهاردهم به ریاست مسعود پزشکیان می‌گذرد، دو سالی که اگر بخواهیم با معیار حوادث و بحران‌هایی که کشور در این مدت پشت سر گذاشته است قضاوت کنیم، شاید بتوان گفت در همین بازه کوتاه، به اندازه بخش قابل توجهی از پنج دهه گذشته جمهوری اسلامی، حادثه و بحران روی داده است. حوادثی که هر کدام به تنهایی می‌توانست برای یک دولت به چالشی بزرگ تبدیل شود، اما دولت چهاردهم در شرایطی با مجموعه‌ای از آنها مواجه شد که همزمانی و درهم تنیدگی‌شان، شرایطی کم‌سابقه را پیش روی قوه مجریه قرار داده بود.

از ترور اسماعیل هنیه در تهران و جنگ ۱۲ روزه گرفته تا حوادث دی ماه ۱۴۰۴، از ترور و شهادت رهبر انقلاب و فرماندهان ارشد نظامی گرفته تا جنگ ۴۰روزه و درگیری‌های بعدی در تنگه هرمز، هر کدام آزمونی سنگین برای ساختار سیاسی، امنیتی، اقتصادی و اجرایی کشور بود. در چنین شرایطی، آنچه اهمیت پیدا می‌کند فقط چگونگی مواجهه نیروهای مسلح با تهدید نظامی نیست، بلکه توان دولت برای ایجاد یک پشتوانه مطمئن در حوزه اقتصادی، تأمین نیازهای نیروهای دفاعی، اداره بازار، حفظ جریان خدمات عمومی، بازسازی زیرساخت‌ها و جلوگیری از تبدیل جنگ نظامی به بحران فراگیر داخلی نیز اهمیت پیدا می‌کند.

از این منظر، یکی از مهم‌ترین وجوه عملکرد دولت چهاردهم در دو سال گذشته، بویژه در جریان جنگ رمضان را باید در نسبت میان دولت و نیروهای مسلح جست‌وجو کرد. بر همین اساس، اگر بخواهیم از میان همه چالش‌های دو سال گذشته دولت، یکی را به عنوان مهم‌ترین و پیچیده‌ترین آزمون این دوره انتخاب کنیم، جنگ ۴۰روزه‌ای که از اسفندماه ۱۴۰۴ آغاز شد و تا دو هفته قبل در قالب درگیری‌ها در تنگه هرمز ادامه پیدا کرد، بی‌تردید در صدر این فهرست قرار می‌گیرد.

دفاع بدون پشتیبانی امکان‌پذیر نیست

اما در بررسی عملکرد دولت در این جنگ، پیش از هر چیز باید به یک واقعیت اساسی توجه کرد: دفاع موفق از کشور بدون پشتیبانی دولت از نیروهای مسلح امکان‌پذیر نیست .

هیچ نیروی نظامی، حتی اگر از بالاترین سطح آمادگی، آموزش و توان عملیاتی برخوردار باشد، بدون برخورداری از پشتیبانی مستمر دولت نمی‌تواند در یک جنگ گسترده به عملیات خود ادامه دهد. جنگ نیازمند مهمات، تجهیزات، زیرساخت، امکانات، منابع مالی، زنجیره تأمین، نیروی انسانی و ده‌ها مؤلفه دیگری است که بخش مهمی از آنها مستقیماً یا غیرمستقیم به عملکرد دولت وابسته است. به همین دلیل است که در ادبیات نظامی، مفهوم پشتیبانی به اندازه قدرت رزمی اهمیت دارد.

دولت چهاردهم نیز در چنین چارچوبی، پشتیبانی از نیروهای مسلح را به عنوان یکی از وظایف اساسی خود دنبال کرده است. مسعود پزشکیان در جلسه ۲۸ مرداد هیأت دولت در همین باره گفت: «همان‌گونه که در گذشته پشتیبانی کامل از نیروهای مسلح در دستور کار دولت قرار داشته است، این حمایت با وجود محدودیت‌ها و مشکلات موجود نیز ادامه خواهد یافت و دولت در چارچوب مسئولیت‌های خود، برای تأمین نیازمندی‌های نیروهای مسلح و تقویت ظرفیت‌های دفاعی کشور از هیچ تلاشی فروگذار نخواهد کرد. حفظ و ارتقای اقتدار دفاعی کشور، تقویت زیرساخت های راهبردی و رفع موانع پیش روی فعالیت‌های اقتصادی و تجاری، نیازمند هماهنگی، هم‌افزایی و اقدام مؤثر تمامی دستگاه‌های اجرایی است.» این نگاه، در واقع بیانگر یک اصل روشن در ساختار دفاعی کشور است؛ نیروهای مسلح در خط مقدم دفاع از سرزمین قرار دارند و دولت باید پشت سر آنها، تمام ظرفیت‌های اجرایی و اقتصادی کشور را برای استمرار این دفاع به میدان بیاورد. در حقیقت دولت کنار میدان است. محسن حاجی‌میرزایی رئیس دفتر رئیس‌جمهوری نیز در اظهاراتی، همین رویکرد را مورد تأکید قرار داده و گفته است: «دولت از تمام توان برای حمایت از نیروهای مسلح استفاده می‌کند.»

> **پزشکیان:** همان‌گونه که در گذشته پشتیبانی کامل از نیروهای مسلح در دستور کار دولت قرار داشته است، این حمایت با وجود محدودیت‌ها و مشکلات موجود نیز ادامه خواهد یافت و دولت در چارچوب مسئولیت‌های خود، برای تأمین نیازمندی‌های نیروهای مسلح و تقویت ظرفیت‌های دفاعی کشور از هیچ تلاشی فروگذار نخواهد کرد

از تأمین تجهیزات نظامی تا توجه به دغدغه‌های نیروهای نظامی

دفاع از کشور تنها به معنای حملات موشکی و پهپادی به دشمن نیست، بلکه دفاع ملی یعنی تمام اجزای کشور به شکلی هماهنگ عمل کنند تا نیروی مسلح بتواند مأموریت اصلی خود را انجام دهد. اگر در میانه جنگ، کارخانه‌ها از کار بیفتند، کالاهای اساسی نایاب شوند، شبکه حمل‌ونقل مختل شود، خدمات عمومی متوقف شود یا خانواده‌های نیروهای مسلح دچار مشکلات جدی معیشتی شوند، حتی موفق‌ترین عملیات‌های نظامی نیز با دشواری مواجه خواهند شد. از همین زاویه، یکی از اولین ارکان حمایت دولت چهاردهم از نیروهای مسلح، تأمین تسلیحات و تجهیزات مورد نیاز آنهاست. وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در این میان نقش محوری دارد و وظیفه دارد ظرفیت‌های صنعتی و فناورانه کشور را در خدمت ارتقای توان دفاعی قرار دهد. ارتش جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی برای استمرار عملیات دفاعی خود نیازمند یک زنجیره دائمی از تولید، تعمیر، بازسازی، تأمین قطعات، مهمات و تجهیزات هستند؛ زنجیره‌ای که در زمان جنگ اهمیت آن چند برابر می‌شود. جنگ ۴۰ روزه و قبل‌تر از آن، جنگ ۱۲ روزه، اهمیت این مسأله را به خوبی آشکار کرد. توانایی غیر قابل انکار نیروهای مسلح در اولین روز آغاز تجاوز خارجی برای پاسخ به دشمن به فاصله کوتاهی، میزان آمادگی این نیروها را به خوبی نشان داد. با وجود ترور فرماندهان نظامی و در رأس آنها فرمانده کل قوا، اما آمادگی و ساختار نیروهای دفاعی کشور از هم نپاشید.

اما پشتیبانی دولت از نیروهای مسلح نیز، به تأمین تجهیزات نظامی ختم نمی‌شود. یکی از مهم‌ترین ابعاد این پشتیبانی، توجه به نیروی انسانی است، همان عنصری که در نهایت تمام تجهیزات و سامانه‌های نظامی برای خدمت به آن طراحی شده‌اند. رئیس‌جمهوری پزشکیان در این زمینه به نکته‌ای بنیادی اشاره کرده است: «پیش از تجهیزات، موشک‌ها و سامانه‌های نظامی، این انسان‌ها هستند که محور اصلی قدرت دفاعی کشور را تشکیل می‌دهند.»

به همین دلیل، توجه به وضعیت معیشتی، رفاهی و مسکن کارکنان نیروهای مسلح، یک موضوع حاشیه‌ای در سیاست دفاعی کشور در دولت چهاردهم نیست. اتفاقاً از نگاه پزشکیان، اگر قرار باشد توان دفاعی کشور در بلندمدت حفظ و تقویت شود، باید نیروی انسانی آن از حداقل‌های لازم برای یک زندگی باثبات برخوردار باشد.

> دولت چهاردهم در دو سال گذشته با مجموعه‌ای از بحران‌ها مواجه شد که صرفاً با دستور اداری یا توان یک دستگاه قابل مدیریت نبود. جنگ ۱۲روزه و سپس جنگ ۴۰روزه، نشان داد که قدرت ملی زمانی خود را نشان می‌دهد که دولت، نیروهای مسلح، مردم، تولیدکنندگان، دستگاه‌های خدماتی و سایر بخش‌های کشور در یک جهت حرکت کنند

رئیس جمهوری در نشست روز پنجم خرداد ماه ۱۴۰۵ با جمعی از فرماندهان و مدیران وزارت دفاع، حمایت همه جانبه از نیروهای مسلح، بویژه در حوزه معیشت، رفاه و تأمین مسکن کارکنان را از اولویت‌های دولت در حوزه دفاعی برشمرده و تأکید کرد: «این موضوع حتی پیش از آغاز جنگ در دستور کار قرار داشته و منابع و سازوکارهای لازم برای آن پیش‌بینی شده بود.» از این منظر، سیاست دولت در قبال رفاه نیروهای مسلح را باید بخشی از سیاست تقویت توان دفاعی کشور دانست. مسکن، معیشت، امنیت شغلی و رفاه خانواده‌های کارکنان نظامی، در نهایت بر کیفیت نیروی انسانی نیروهای مسلح اثر می‌گذارد. نیرویی که دغدغه‌های سنگین معیشتی دارد، در شرایط عادی نیز با فشار مواجه است و طبیعی است که دولت تلاش کند این فشارها را کاهش دهد تا نیروهای مسلح بتوانند تمرکز خود را بر مأموریت اصلی، یعنی دفاع از کشور، حفظ کنند .

بازسازی سریع زیرساخت‌های آسیب دیده

اما در کنار تأمین تجهیزات و توجه به نیروی انسانی، یک ضلع مهم دیگر از پشتیبانی دولت در جنگ وجود دارد که شاید کمتر دیده شود: بازسازی سریع زیرساخت‌های آسیب دیده. نیروهای مسلح اگر چه در خط مقدم دفاع از کشور بودند اما موفقیت‌ها و پیروزیهای آنان منوط به آن بود که خیالشان از پشت جبهه نیزآسوده باشد.

در جریان جنگ ۴۰ روزه دشمن آمریکایی-صهیونیستی علیه ایران، بخشی از حملات دشمن متوجه زیرساخت‌های کشورمان بود. فرودگاه‌ها، جاده‌ها، پل‌ها، مراکز خدماتی، شبکه‌های ارتباطی و دیگر زیرساخت‌ها هدف حملات قرار تجاوزکارانه قرار گرفتند. اگر بازسازی این زیرساخت‌ها به تعویق بیفتد، فشار مضاعفی بر نیروهای مسلح وارد می‌شود، چرا که آنها علاوه بر مقابله با دشمن، باید نگران آثار بلندمدت آسیب‌های زیرساختی نیز باشند.

در چنین شرایطی، دولت چهاردهم با بسیج دستگاه‌های اجرایی، استانداری‌ها، وزارتخانه‌ها و مجموعه‌های خدماتی، فاصله میان وقوع خسارت و بازگشت زیرساخت به مدار را تا حد ممکن کوتاه کرده است. در واقع، بازسازی سریع یک خیابان، پل، شبکه انتقال، مرکز خدماتی یا تأسیسات آسیب دیده، فقط خدمت‌رسانی به مردم نیست، این اقدام بخشی از پشتیبانی غیرمستقیم از نیروهای مسلح نیز محسوب می‌شود. هر زیرساختی که به سرعت بازسازی شود، یک دغدغه کمتر برای ساختار دفاعی کشور ایجاد می‌کند و به نیروهای مسلح اجازه می‌دهد تمرکز خود را بر مأموریت نظامی حفظ کنند. همین مدیریت در حوزه اقتصاد نیز اهمیت داشته و دارد. در جنگ ۴۰ روزه، تلاش دشمن فقط معطوف به این نبود که توان نظامی کشور را هدف قرار دهد، بلکه می‌کوشید با ایجاد التهاب، جامعه را از درون تحت فشار قرار دهد. بنابراین اینکه در دوره جنگ، کالاهای اساسی در بازار جریان داشته باشد، تولید متوقف نشود و مردم احساس نکنند زندگی روزمره آنها فروپاشیده است، بخشی از مقاومت ملی محسوب می‌شود که صراحتاً باید گفت شاهد تحقق این موضوع با مجاهدت‌های دولت بودیم.

این مسأله در ظاهر اقتصادی است، اما در حقیقت مستقیماً با توان دفاعی کشور ارتباط دارد. نیروهای مسلح زمانی می‌توانند با تمام ظرفیت در میدان حضور داشته باشند که پشت سر آنها جامعه‌ای قرار داشته باشد که از نظر اقتصادی و اجتماعی در وضعیت قابل مدیریت قرار دارد.

در همین نقطه است که می‌توان معنای واقعی انسجام ملی را فهمید. دولت چهاردهم در دو سال گذشته با مجموعه‌ای از بحران‌ها مواجه شد که صرفاً با دستور اداری یا توان یک دستگاه قابل مدیریت نبود. جنگ ۱۲روزه و سپس جنگ ۴۰روزه، نشان داد که قدرت ملی زمانی خود را نشان می‌دهد که دولت، نیروهای مسلح، مردم، تولیدکنندگان، دستگاه‌های خدماتی و سایر بخش‌های کشور در یک جهت حرکت کنند.

• برش •

کارنامه موفق دولت در دفاع ملی

اگر قرار باشد عملکرد دولت چهاردهم در دو جنگ اخیر، از منظر دفاعی ارزیابی شود، یکی از مهم‌ترین شاخص‌ها باید این باشد که آیا دولت توانسته است پشت جبهه را برای نیروهای مسلح حفظ کند یا خیر. آنچه از تجربه جنگ ۱۲روزه و جنگ ۴۰روزه می‌توان دریافت، این است که دولت در این میدان تلاش کرده است پشتیبانی از نیروهای مسلح را در سطحی فراتر از تأمین تجهیزات تعریف کند، پشتیبانی‌ای که از تأمین تسلیحات و تجهیزات آغاز می‌شود و تا رفع دغدغه‌های معیشتی یک نیروی نظامی، رفع التهاب از بازار یک شهر، تداوم فعالیت یک کارخانه و بازسازی یک زیرساخت ادامه پیدا می‌کند.

دو سال گذشته و حوادث سنگینی که ایران از سر گذرانده است، نشان داد که در چنین شرایطی، داشتن نیروی مسلح مقتدر ضروری است، اما در کنار آن، وجود دولتی که بتواند تمام ظرفیت‌های کشور را پشت سر نیروهای مسلح قرار دهد نیز به همان اندازه اهمیت دارد.